

Musikalen «Ungen»

i

Sagene Festivitetshus

20. – 22. oktober 2017

Program

Kjære publikum,

det er noe helt spesielt med Oskar Braaten: Han er glad i mennesker!

Ja visst kan han gjøre narr av folk, eller beskrive våre dårlige sider, men det er alltid med en varme i humoren og en kjærlighet i bønn. I vår tid som er så preget av denne grusomme blandingen av perfekt polerthet og frykt og konflikt, er dette en viktig påminnelse. Du er ikke perfekt, men jeg er glad i deg likevel. Når det er sagt, er det mye man ikke gjør...

Jeg håper vi har greid å ta vare på denne atmosfæren av varme – at den vil nå dere både gjennom ord, tilstedeværelse og musikk. – Ja, den ligger også i de mange intrikate og vakre melodiene til Egil Monn-Iversen. Den produktive komponisten og dirigenten døde fra oss i sommer. Det kjennes så riktig å hedre ham med å presentere musikalen «Ungen» akkurat i høst.

Så er det jo også litt spesielt å sette den opp akkurat her – i et forsamlingslokale som inspirerte til Braatens «Afrika», og som i 1917 – for akkurat 100 år siden – skulle huse Lilleborg menighet i 50 år. Nåværende Lilleborg kirke har nemlig de siste 20 årene huset Lilleborg Teatergruppe som har satt opp alle Oskar Braatens stykker.

Det ble derfor naturlig at flere av aktørene dere får se her, også har vært med der. Så har vi noen utenfra, noen fra Torshovkoret og noen fra Sagene Janitsjarkorps i diverse roller.

På vegne av oss alle, medregnet kor og orkester, ønsker jeg dere riktig god fornøyelse!

Grethe Ryen

Medvirkende

Musikalen «Ungen» settes opp av **Sagene Janitsjarkorps** sammen med **Torshovkoret**, **Lilleborg Teatergruppe** og noen freelance sangere og skuespillere. Musikkarrangementer og musikalsk innstudering er gjort av korpsets dirigent **Tom Skjellum** mens **Grethe Ryen** er ansvarlig for regi og instruksjon. Hun hadde forøvrig rollen som Milja i teateroppsetningen i 1981.

Rolleliste

- MILJA - Heidi Trettøy Simonsen
- PETRINA - Madeleine Fredstad Røseth
- HØNSE-LOVISA - Kjersti Børsum
- JULIUS - Kim Ronny Simonsen
- KRESTOFFER - Aksel Aune Hansen
- ENGEBRET - Leif Inge Jakobsen
- SERSJANT-PETRA - Marianne Jørgensen
- OLINA - Ingeborg A. Løken
- KRESTNA - Birgit Dannenberg
- LAGRETA - Irene Larsen
- DOKTOREN - Roy Johnsen
- ALVILDE - Anniken Gulowsen Wibe
- GEORGINE - Marte Kjær Galtung
- GJENDØPEREN - Pål Koppang
- GURINA NEGER - Grethe Børsum
- OLAF - Trond Ove Hjelmervik

Hele ensemblet fra en av prøvene

Om «Ungen» – handlingen

Handlingen er lagt til fabrikkmiljøet rundt Hjula Veveri og Graahs Spinneri på Sagene på slutten av 1800-tallet, der Braaten selv vokste opp. Den unge fabrikkarbeideren **Milja** havner «i uløkka» og sviktes av **Julius** til fordel for den fagre, men upålitelige **Petrina**. Julius lar seg forhekse av den upålitelige jenta, som får ham til å drikke og stjele. Milja sitter snart alene tilbake med skammen – og en løsunge. Holdningene til omgivelsene gjør ikke ting bedre for henne når menneskene fra borgerstanden ser med forakt på fabrikkjentene og løsungene deres. I fortvilelse forsøker Milja å gi bort ungen for at den skal få bedre vilkår enn dem hun selv kan klare å gi ham. Men **Hønse-Lovisa** klarer å overtale henne om at materielle fordeler aldri kan oppveie ekte kjærlighet og omsorg. Lovisa er en dame som tar seg av enslige mødre og gir dermed fabrikkjenter som har «kommet i uløkka» ly og omsorg slik at de kan beholde ungene sine selv om de er født utenfor ekteskap.

Om «Ungen» – ulike versjoner og oppføringer

- 1911 - første utgivelse ("Folkeliv i 4 akter"). Med dette stykket ville Braaten vise at jentene som arbeidet i fabrikkene var levende kvinner med følelser og behov
Forestillingen var bygget på grundige studier fra Sagene
- 1913 - første teateroppsetning på Nationaltheatret
- 1913 - Den Nationale Scene, Bergen
- 1916 - Det Kongelige Theater, København
- 1932 - Nationaltheatret, regi: Halfdan Christensen
- 1938 - film basert på Braatens skuespill, regi: Rasmus Breistein
- 1960 - «Ungen» i Fjernsynsteateret, musikk: Johan Øian, instruktør: Toralf Sandø
- 1973 - Det Norske Teatret, musikal av Egil Monn-Iversen og Harald Tusberg, regi: Barthold Halle
- 1974 - film av musikalen til Monn-Iversen og Tusberg, regi: Barthold Halle
- 1981 – teateroppsetning på Det Norske Teatret

Oskar Braaten

Oskar Braaten (1881 – 1939) vokste opp i Sandakerveien 12 på Sagene, men flyttet senere lenger ned i Sandakerveien til gården på hjørnet av Holstsgate, rett bortenfor Sagene Festivitetshus. Han er en sterk skildrer av arbeidermiljøet som vokste fram på Oslo østkant i kjølvannet av industrialiseringen som skjedde på slutten av 1800-tallet og utover på 1900-tallet.

Området i og rundt Sagene var senter for denne utviklingen, og her oppstod noen av datidens største norske bedrifter - eksempelvis Hjula Veveri, Knut Graahs spinneri, Myrens Mekaniske Verksted m.fl. Braaten hadde dermed førstehånds «utsikt» til denne utviklingen, og viser dette på en levende måte gjennom sine mange romaner, skuespill og noveller. Han er mest kjent for komedien «Den store barnedåpen» og skuespillet «Ungen».

«Ungen» kom ut i 1911. Her hevner han seg på kritikerne ved å levere et ypperlig sosialt drama hvor han viser presis kunnskap om miljø og personer. Han skildrer et utsnitt av arbeidermiljøet med varme, humor og medmenneskelighet. Skuespillet er en hyllest til morsfølelsen, og er et av de mest populære sosiale skuespillene noensinne.

Sagene Janitsjarkorps er et amatørkorps med tilhold i bydel Sagene, og er en sterk bidragsyter til kulturtilbudet i bydelen gjennom sine mange og ulike prosjekter, ofte i tilknytning til Sagene Festivitetshus som korpset er ansvarlig for driften av. De har tidligere satt opp en konsertversjon av «Ungen» samt en sceneversjon av «Carmen». Under «Sagene sommerkonserter» på Myraløkka i juni har korpset de siste årene hatt sin egen underholdningskonsert. Korpsets faste dirigent er **Tom Skjellum**.

Torshovkoret har som ambisjon å være et kor tilknyttet lokalmiljøet på Torshov. Koret har jevnlig opptredener på lokale arrangement slik som «Elvelangs i fakkellys» og «Bydelsdagene» - i tillegg til egne konserter i Torshov kirke, Sagene samfunnshus og Soria Moria. Repertoaret er variert, men med hovedtyngden på klassisk. Koret har samarbeidet med Sagene Janitsjarkorps ved mange tidligere anledninger. Korets dirigent er **Marius Skjølaas**.

Lilleborg teatergruppe ble stiftet etter initiativ fra skuespiller på Det Norske Teatret, **Grethe Ryen** og sokneprest Signe Fyhn. Teatergruppen har sin base i Lilleborg kirke og spiller årlig forestillinger med tilknytning til nærmiljøet, blant annet Oskar Braatens skuespill.

Tom Skjellum er tidligere trompetist i Kringkastingsorkesteret og har laget en rekke musikkarrangementer for orkester, korps, kor og andre besetninger. Han har vært fast dirigent for Sagene Janitsjarkorps siden 1979. Han ble i 2011 tildelt «Lovisaprisen» av bydel Sagene for sin innsats for fremme av kulturtilbudet i bydelen. Han er også tildelt Norges Musikkorps Forbund sin hederspris «Musikanten» for sitt mangeårige virke som dirigent og arrangør av musikk for korps.

Grethe Ryen har jobbet ved Riksteatret, Teatret Vårt i Møre og Romsdal, og siden 1977 ved Det Norske Teatret. Hun har bl.a. hatt tittelrollene i «Heilage Johanna frå slaktehusa» og «Anne Pedersdotter», som Milja i «Ungen», Medea i «Medeas barn», Portia i «Kjøpmannen i Venezia», Lovis i «Ronja Røvardotter» og Alma i «Emil i Lønneberget». På film har hun bl.a. hatt roller i «Den sommeren jeg fylte 15» (1976) og «Karjolsteinen» (1977).

Fra innøvingen i «Afrika»

Bydel Sagene – kulturbydelen

I Bydel Sagene ligger Iladalen, Sagene, Bjølsen, Sandaker og Torshov. Det bor nærmere 42.000 innbyggere her. Bydelen ligger som en sterk kulturbydel mellom den urbane Bydel Grünerløkka og den markanære Bydel Nordre Aker.

Det er byhistorien som har skapt Sagenes sterke identitet. På 1600-tallet skapte oppgangssagene Norges første industribosetting og ga navnet «Sagene». 200 år senere satte de mange nye industriene langs Akerselva sitt preg på området. I dag gjør ledige industriområder at byggeaktiviteten er stor, og stor tilflytting forteller at Sagene er en populær bydel i endring. Bydelen er derfor opptatt av å beholde sin identitet som kulturbydel, miljøbydel og bydelen med de mange parker.

Sagene Festivitetshus – «Afrika»

Holsts gate 3 er bygget i årene 1896 – 97 for A/S Sagene Festivitetslokale. Stedet ble på folkemunne kalt «Afrika», og nevnes flere steder i Oskar Braaten sine bøker og skuespill. Fra 1898 var forsamlingslokalet utleid til Nordre Teater, og scenen ble utvidet i 1901.

I 1905 ble lokalet utleid til vekkelsesmøter. Eiendommen ble solgt til Foreningen for Indre Mission i Christiania i 1908, og forsamlingslokalet ble da omgjort til Indremisjonslokalet Emmaus. I 1917 ble eiendommen kirke for den nyopprettede Lilleborg Menighet, og det ble satt inn orgel på galleriet.

Fra 1927 har Oslo kommune stått som eier. I forbindelse med overtakelsen fikk kirkeinteriøret nytt korparti med korbue og maleri. Kirkefunksjonene flyttet i 1966, og huset ble forsamlingslokale.

Huset ble rehabilitert i 2012, og utleievirksomheten administreres av Sagene Janitsjarkorps, som også bruker huset som konsert- og øvingslokale sammen med Torshovkorpsset.